

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2056

Vragen van de leden **Boswijk** (CDA), **Piri** (GroenLinks-PvdA), **Brekelmans** (VVD), **Veldkamp** (Nieuw Sociaal Contract) en **Paternotte** (D66) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over *mogelijkheden om bevroren Russische tegoeden te gebruiken voor hulp aan Oekraïne* (ingezonden 23 mei 2024).

Antwoord van Minister **Bruins Slot** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 25 juni 2024).

Vraag 1

Bent u ermee bekend dat het parlement van Estland een wet aangenomen heeft waarmee het mogelijk wordt gemaakt om bevroren Russische tegoeden te gebruiken voor hulp aan Oekraïne?¹

Antwoord 1

Ja, deze wet gaat specifiek over het nationaal mogelijk maken om private tegoeden van Russische gesanctioneerde entiteiten voor Oekraïne in te zetten.

Vraag 2

In het artikel wordt erop gewezen dat er de afgelopen zes maanden, in aanloop naar deze wetgeving, door meerdere internationale bondgenoten en organisaties is gewerkt aan het wegwerken van mogelijke juridische knelpunten, kunt u aangeven welke landen en internationale organisaties hierbij betrokken waren?

Antwoord 2

Estland heeft bilateraal contact gehad met verschillende landen van de G7 en de EU die een dergelijke wet overwegen. Ook de Europese Commissie was betrokken bij het proces.

De wet is voorbereid in samenwerking tussen het Estse Ministerie van Buitenlandse Zaken en het Ministerie van Justitie. Ook het Estse parlement heeft verschillende juristen, academici en voormalige Kanseliers van Justitie gehoord in zowel open als gesloten sessies.

¹ Parliament of Estonia, 15 mei 2024, «The Riigikogu passed the Act enabling the use of Russia's frozen assets» (<https://www.riigikogu.ee/en/news-from-committees/constitutional-committee/the-riigikogu-passed-the-act-enabling-the-use-of-russias-frozen-assets/>)

Inmiddels heeft de Estse President de wet ondertekend en zal deze in werking treden 10 dagen na publicatie in de State Gazette. De Kanselier van Justitie heeft de mogelijkheid om een grondwettelijke toets uit te voeren.

Vraag 3

Wat is de stand van zaken van het onderzoek in internationaal verband naar de mogelijkheden voor het inzetten van het onderliggende vermogen van geïmmobiliseerde tegoeden ten behoeve van Oekraïne?²

Antwoord 3

Er lopen verschillende initiatieven, met name in EU- en G7-verband. Vooralsnog is er geen internationale overeenstemming over of er een internationaalrechtelijke basis bestaat voor het gebruik van het onderliggende vermogen. Daarnaast zijn er zorgen omtrent de financieel-economische risico's van het gebruik van onderliggend vermogen. Ondertussen wordt er gekeken wat er op korte termijn al wel mogelijk is. Het kabinet is positief over de stappen die de EU nu al zet en blijft ambitieus in het verkennen van verdergaande stappen.

Vraag 4

Wat is de stand van zaken van de uitvoering van de aangenomen motie Brekelmans c.s. waarin verzocht wordt een voortrekkersrol te nemen in de EU voor een plan om bevroren Russische tegoeden in te zetten als onderpand voor financiële steun aan Oekraïne?³

Antwoord 4

Nederland is ambitieus als het gaat om het verkennen van verregaander mogelijkheden voor gebruik en probeert aan te sluiten bij initiatieven in G7-verband. Daarnaast zet het kabinet actief in om het ambitieniveau in de EU te verhogen, zoals ook aan uw Kamer is gecommuniceerd in het verslag van de Raad Buitenlandse Zaken op 27 mei 2024.

Vraag 5

Vindt u dat we moeten streven naar het invoeren van een zogenoemde «Navalny Act» zoals voorgesteld door Bill Browder, die eerder voor de «Magnitsky Act» lobbyde?⁴

Antwoord 5

Linksom of rechtsom, voor het kabinet staat vast dat Rusland moet betalen voor de schade die het aanricht in Oekraïne. Daarvoor worden verschillende paden en middelen verkend. Momenteel vindt er geen discussie plaats over de naamgeving van eventuele maatregelen.

Vraag 6

Kunt u aangeven in hoeverre de wet die door het parlement van Estland is aangenomen, een basis zou kunnen vormen voor soortgelijke wetgeving in Nederland en/of in de Europese Unie (EU)?

Antwoord 6

De wet die nu is aangenomen in Estland is alleen toepasbaar binnen de Estse nationale wetgeving en context. Voor Nederland geldt dat het Nederlandse sanctie-instrumentarium, gericht op buitenlandpolitieke doelstellingen en als bestuursrechtelijke, tijdelijke maatregel, zich niet leent voor gebruik van private tegoeden van gesanctioneerde entiteiten.

Op dit moment voorziet Nederlandse wetgeving niet in mogelijkheden voor confiscatie op basis van ingestelde sancties, zoals de wet die nu is aangenomen in Estland voorziet. Confiscatie van private tegoeden is in Nederland enkel mogelijk als een uitkomst van een strafrechtelijk proces. Zonder dit strafrechtelijk kader roept het overgaan tot confiscatie op basis van sancties serieuze vragen op omtrent de waarborg van individuele rechten zoals het

² Kamerstuk 20 043, nr. 143 (antwoord op vraag 14)

³ Kamerstuk 21 501-20, nr. 2034

⁴ EenVandaag, 20 februari 2024, «Vriend van Aleksej Navalny wil «Navalny-wet», waarmee 300 miljard dollar van Russen in Westen in beslag wordt genomen»

eigendomsrecht. Bovendien zouden nationale sanctiemaatregelen de werking van de interne markt kunnen aantasten, het vrije verkeer beperken en een concurrentieverstorend effect hebben. Wel geeft Nederland – via Nederlandse wetgeving – uitvoering aan alle VN- en EU-sancties.

Om Rusland te laten betalen voor de schade die het aanricht, is het kabinet ambitieus in het verkennen van alle opties samen met internationale partners. Nederland pleit voor een actieve verkenning van verdergaande mogelijkheden ten aanzien van de geïmmobiliseerde tegoeden van de Russische Centrale Bank, hetgeen niet gaat over confiscatie van private tegoeden buiten de strafrechtketen om. Op dit moment is er echter internationaal gezien geen overeenstemming over een dergelijke stap. Mocht dat er wel komen dan zal Nederland daar uitvoering aan geven.

Vraag 7

Bent u bereid om een voorstel te ontwikkelen om soortgelijke wetgeving in Nederland in te voeren? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Voor soortgelijke wetgeving bestaat op dit moment geen internationale overeenstemming over de internationaalrechtelijke basis en bestaan er zorgen omtrent financieel-economische risico's van het gebruik van dergelijk vermogen. Uw Kamer is hier uitgebreid over geïnformeerd in december 2022⁵ en in november 2023.⁶ Daarbij gaat het bijvoorbeeld om het eigendomsrecht en de juiste (internationale) grondslag. De in de Kamerbrief van november 2023 geschetste uitgangspunten van internationaal recht ten aanzien van het gebruik van de onderliggende tegoeden blijven daarom vooralsnog leidend. Deze uitgangspunten zien kortgezegd op de inzet van sancties als preventief instrument, het respecteren van het grondrechtelijk en verdragsrechtelijk beschermde eigendomsrecht. Het kabinet is bereid en blijft tegelijkertijd ambitieus in het verkennen van alle mogelijkheden om (rente-inkomsten over) bevroren en geïmmobiliseerde Russische Centrale banktegoeden aan te kunnen wenden voor steun aan Oekraïne.

---

⁵ Kamerstuk 21 501-02, nr. 2577, Verslag Raad Algemene Zaken van 13 december 2022 toen is ook uitgebreid ingegaan op de toezeggingen uit CD RAZ d.d. 8 december 2022.

⁶ Kamerstuk 21 501-02, nr. 2779.